

RESPONSABILITAT SOCIAL VERSUS ESG

Xavier Carbonell

Coordinador acadèmic i Director de la Càtedra Mango d'RSC a ESCI-UPF

Evolució dels conceptes

En tots els àmbits de les activitats, els conceptes i les seves definicions van evolucionant al llarg del temps. Així, per exemple, hem vist com, històricament, s'ha anat passant del concepte de transports, al de logística, operacions, cadena de subministrament, etc. Aquests canvis sempre responen a diferents raons: obsolescència d'alguns conceptes, introducció de noves possibilitats i tecnologies, ampliació de l'abast, modernització del concepte, inclús amb una visió de màrqueting, etc.

L'àmbit de la responsabilitat social (RS) no es aliè a aquestes situacions. Si ens referim a alguna de les darreres actualitzacions de la definició, tot i fent un gran esforç de concreció, podríem dir que una empresa o una organització és socialment responsable quan a part de complir amb la legislació, voluntàriament, estableix un diàleg amb els seus grups d'interès, actua amb equilibri (no només amb una visió econòmica, sinó també social i mediambiental) en els diferents àmbits d'activitat de la organització i duu a terme aquest enfocament en la seva estratègia, polítiques i procediments.

Regulacions i adaptacions a la vista

Si tornéssim a parlar d'aquesta definició d'aquí uns mesos o en un any, de ben segur que haurà variat, ja que la societat i les seves expectatives també van canviant. Probablement un aspecte molt evident que quedarà modificat en un futur proper, és el concepte de voluntarietat (cal tenir en compte, no obstant, que aquesta voluntarietat sempre ha estat relativa, ja que no comença on acaba la llei sinó on l'exigeix la societat). El motiu, com tots sabem, es que estem en un tsunami de legislació per part de la UE que esta fent i farà que, tant des del punt de vista de la forma (*reporting*) com del fons (continguts), pràcticament ens trobem, en un espai de temps no massa llunyà, en un àmbit regulat en la majoria

dels seus aspectes. Potser, voluntàriament, si que ens quedaran alguns altres temes con l'acció social, etc.

Conceptes relacionats i complementaris

En qualsevol cas, a banda de la definició general que hem esmentat anteriorment, la responsabilitat social d'una organització també es la responsabilitat que té envers la societat per les accions i els impactes que aquesta genera. Al voltant d'aquest concepte, i de forma relacionada com tots coneixem, han anat sorgint tot un seguit d'altres conceptes paral·lels com poden ser els de: sostenibilitat, economia verda, economia circular, valor compartit, etc. i, darrerament, l'enfocament amb criteris ESG (en les seves sigles en anglès: *environmental, social and governance* i que, en castellà, s'han denominat com ASG: d'ambiental, social i de governança).

Si analitzem amb una mica més de detall aquests conceptes, veiem que el de sostenibilitat respon a enfocar la gestió d'una organització amb equilibri entre els diferents aspectes econòmics (que inclou el bon govern i la gestió responsable), socials (laborals, de drets humans i de relació amb la societat) i mediambientals. Si el nostre objectiu és el d'enfocar la nostre activitat en aquest sentit, llavors, hem d'anar cap a una economia verda que, tal i com la defineix Nacions Unides, és aquella que té com resultat millorar el benestar humà i l'equitat social, reduint significativament els riscos ambientals i els danys ecològics i que es situa en just la intersecció dels tres conceptes abans esmentats (econòmic, social i mediambiental).

L'enfocament ESG

En els darrers anys ha sorgit també aquesta visió d'enfocament de la gestió amb un criteri ESG. Aquest fet s'ha produït, sobre tot, des d'un punt de vista dels inversionistes, ja que aquests aspectes suposen i suposaran més riscos i exigències en un futur per a les diferents organitzacions. No obstant, com dèiem, treballar amb un enfocament de sostenibilitat o d'ESG és, fonamentalment, el mateix ja que consideren també els mateixos conceptes, encara que el d'ESG és més nou en quan a la forma però en el fons, tot i que reforça més l'àmbit de la bona

governança (que ja estava inclòs anteriorment en l'àmbit econòmic), considera bàsicament els mateixos conceptes que el de sostenibilitat.

Així doncs, l'enfocament ESG o de sostenibilitat no és que substitueixi al de responsabilitat social, ja que una organització que es consideri responsable haurà d'enfocar la seva activitat en aspectes d'ESG o sostenibilitat (econòmics i bon govern, socials: laborals, de drets humans i de relació amb la societat i mediambientals) sense oblidar, que és el que també ens aporta el concepte d'RS, la relació amb els grups d'interès i l'establiment de tot aquesta gestió dins de l'estratègia, polítiques i procediments de l'organització d'una forma transversal. No obstant, sí que és un fet que amb una voluntat de modernització i actualització dels termes, sobre tot des d'aquesta visió dels inversors, actualment s'utilitzi més (especialment en determinats àmbits) parlar d'una estratègia, política, departament, o d'un o d'una responsable d'ESG enlloc de sostenibilitat encara que, tal com hem vist (i des del meu punt de vista), son conceptes relacionats i complementaris.

Visió global i conclusions

Fent una mirada global, quan parlem d'ètica en una organització, parlem de treballar amb uns valors, de línies generals, de cap a on volem mirar (o no mirar). Quant parlem de responsabilitat social parlem de traslladar aquesta filosofia al dia a dia de l'organització (d'acord amb els grups d'interès, etc.) i, per ser responsables, hem d'enfocar la nostre activitat cap a la sostenibilitat o, el que és el mateix, amb una visió ESG.

Això no obstant, en conclusió, tot l'exposat anteriorment no treu que ens puguem referir ara a aquestes polítiques o enfocament com d'ESG, quan abans li dèiem de sostenibilitat ja que aquest terme, el de sostenibilitat, ja es va passar a utilitzar-se en detriment del d'RS en el seu moment, encara que com hem vist són complementaris i compatibles. És a dir, parlar d'ESG en una empresa o organització, que és el terme que s'està incorporant i utilitzant actualment, és molt correcte sempre que no perdem aquesta visió complementaria, com és amb el cas de l'RS i similar al d'ESG, com és en el cas del de sostenibilitat.